

ברכת השופר: The Berakhah over Shofar

(1) פסחים ז':

דכולי עלמא מיהא מעיקרא בעינן לברוכי מנלן דאמר רב יהודה אמר שמואל כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן
מאי משמע דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא אמר ר"נ בר יצחק דאמר קרא {שמואל ב
י"ח:כ"ג} וידע אחימעץ דרך הכבוד ויעבר את הכושי אביי אמר מהכא {בראשית ל"ג:ג'} והוא עבר
לפניהם ואבע"א מהכא {מיכה ב':י"ג} ויעבר מלכם לפניהם וה' בראשם
בי רב אמרי חוץ מן הטבילה **ושופר** בשלמא טבילה דאכתי גברא לא חזי אלא שופר מ"ט
וכי תימא משום דילמא מיקלקלא תקיעה אי הכי אפילו שחיטה ומילה נמי
אלא אמר רב חסדא חוץ מן הטבילה בלבד

- a) Where did שופר come from? Why was it singled out as being the only other מצוה where the ברכה might be said afterwards?

(2) ירושלמי ברכות ט"ג:

מצות אימת מברך עליהן רבי יוחנן אומר עובר לעשייתן. רב הונא אומר בשעת עשייתן.
אתיא דרב הונא כשמואל דאמר רבי יוסי בי ר' בון בשם שמואל כל המצות טעונות ברכה
בשעת עשייתן חוץ **מתקיעה** וטבילה. ויש אומרים קדושין בבעילה.

- b) Note the exceptions here – and the reason. Also, note the opinion that ברכות are made while doing the מצוה is credited to שמואל.

(3) ספר אור זרוע חלק ב - הלכות ראש השנה סימן רעא

ומברך **לשמוע בקול שופר** כדאיתא בירושלמי דמכילתין ס"פ ראוהו ב"ד **התוקע בשופר**
צריך לברך אקב"ץ לשמוע בקול שופר ושהחיינו

- c) The wording of the ברכה according to the אור זרוע is שופר – לשמוע בקול שופר (to hear the sound of the שופר) and he bases it on a ירושלמי...which we don't have!

(4) רא"ש מסכת ראש השנה פרק ד סימן י

ור"ת כתב שיש לברך **על תקיעת שופר** משום דעשייתה היא גמר מצותה. וראב"ה הביא
הירושלמי תוקע שופר צריך לברך **אקב"ו לשמוע בקול שופר** ושהחיינו ואח"כ תוקעין. וכן
כתב בה"ג הא דמברכים **לשמוע בקול שופר** ולא מברכים **לתקוע בשופר** או **על תקיעת**
שופר כמו **על מקרא מגילה** משום דבשמיעת קול שופר הוא יוצא ולא בתקיעת שופר.

- d) The wording of the ברכה according to רבנו תם - "to blast the shofar"; same wording found earlier, in the שאילתות (next source)

(5) שאילתות דרב אחאי פרשת וזאת הברכה שאילתא קעא

שאילתא דמחייבין דבית ישראל למתקע בחצוצרתא בחד בתשרי דכתיב בחדש השביעי וגו' אף על גב
דכתיב תקעו בחודש שופר וכתב והיה במשך בקרן היובל ותנן שופר של ראש השנה של יעל ופשוט כמן דקיימא כר' יהודה דתנן ר' יהודה
אומר בראש השנה תוקעין בשל יובל בשל יעלן הילכך בשל דכרין ויובל בשל יעלן הילכך בשל דכרין עבדינן אמר רב חסדא הני תלת מילי אישתנו משחרב בית המקדש
ואילך שיפורא חצוצרתא וצריך למתקע תקיעה שלשה שברים תרועה ותקיעה דאתקין ר' אבהו בקיסרין סימן תשר"ק תשר"ק תשר"ק השתא
היכי בעי ליעבד מיקמי דמצלי דמוסף בעי למיקם שליחא דציבורא אכרעיה וכולי עלמא
יתיב ונשקול חצוצרתא בידיה ומברך בא"י אמ"ה אקב"ו לתקוע בשופר ואשר החיינו ונתקע
בבא קמא תשר"ק תשר"ק וניתנייה ונתלייה בבא מציעא תשר"ק תשר"ק ונתנייה בתרייתא תשר"ק תשר"ק ונתנייה ונתלייה
ותוב כי נחית שליחא דציבורא כי אמר מלכות נתקע תשר"ק ולא ניתני כדאמר זכרונות נתקע תשר"ק ולא ניתני כדאמר שופרות נתקע תשר"ק
ולא ניתני וכל הקולות כשירין דתניא היה קולו עבה או דק כשר וכי דתקע צריך לברך והדר מיתקע כדתנן כל המצות כולן מברך עליהן עובר
לעשייתן אף על גב דאיכא למימר דילמא מיקלקל שופר כי הא דאמר רב חסדא חוץ מטבילה איתמר התוקע צריך לכווניה דעתיה בעידנא
דתקע לאפוקי ציבורא ידי חובתן ואף על גב דנפקא ובא אדם אח' דלא ידע למיתקע שפיר דמי לאפוקי ידי חובתיה דתניא אחבא בריה דרבי
זירא אמר כל הברכות כולן אף על פי שיצא ידי חובתו מוציא אחרים ידי חובתן חוץ מברכת הלחם וברכת היין שאינו מוציא ידי חובת אחרים.

6) ספר המאור – ר' זרחיה הלוי, סוף מסכת ראש השנה

התקיעות שתקעו כשהן יושבין אלו התקיעות שתוקעין בסדר ברכות בתפלת שליח צבור, ואע"פ שהן מעומד לשליח צבור אינן לשאר העם אלא מיושב, ותקיעה שמעומד היתה מנהג בידם שהיו תוקעין אותה כשהיו יוצאין מבית הכנסת, ומצאתי סעד לדברי בחבורי הגאונים כדאמר רב סעדיה ז"ל אחר תפלת המוסף מריעין תרועה גדולה לערבב השטן וכן אמר רב עמרם גאון ז"ל.

מה שנהגו לתקוע כל התקיעות כשהן יושבין ומברכין עליהן ברכת התקיעה, נ"ל כי לא היה כן בימי רבותינו חכמי התלמוד, אלא מנהג הוא שהנהיגו דורות האחרונים משום חולין ומשום אנוסין דקדמי ונפקי מבהכ"נ ולא נטרי עד צלותא דמוספי ... לפיכך הקדימו בשבילן אלו התקיעות שמיושב והנהיגו לברך עליהם ברכת התקיעה במטבע קצר.

e) R. Zerahia haLevi suggests that the ברכה over שופר was enacted in post-Talmudic times. How can this square with sources #1-2 above?

7) רמב"ם שופר וסוכה ולולב פרק ג

ז. הציבור חִיבִין לְשַׁמֵּעַ הַתְּקִיעוֹת עַל סֵדֶר הַבְּרֻכּוֹת. כִּיצַד? אֹמֵר שְׁלִיחַ צְבוּר 'אָבוֹת' וְגִבּוֹרֹת' וְקִדְשֵׁת הַשָּׁם' וּמְלַכְיֹת', וְתוֹקֵעַ שְׁלֹשׁ; וְאוֹמֵר 'זְכֵרוֹנוֹת', וְתוֹקֵעַ שְׁלֹשׁ; וְאוֹמֵר 'שׁוֹפְרוֹת', וְתוֹקֵעַ שְׁלֹשׁ; וְאוֹמֵר 'עֲבוּדָה' וְהוֹדָיָה' וּבְרַכַּת כֹּהֲנִים.

ח. שְׁלֹשׁ בְּרֻכּוֹת אֲמָצְעִיּוֹת אֵלוּ שְׁלֹרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְשְׁלִיּוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁלִיבֵל, שֶׁהֵן מְלַכְיֹת וְזְכֵרוֹנוֹת וְשׁוֹפְרוֹת - מְעַכְבוֹת זוֹ אֵת זוֹ. וְצָרִיף לומר בְּכֹל בְּרָכָה מִהֵן עֲשֶׂרָה פְּסוּקִין מֵעֵין הַבְּרָכָה: שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִין מִן הַתּוֹרָה, וְשְׁלֹשָׁה מִסֵּפֶר תַּלְמִים, וְשְׁלֹשָׁה מִן הַגְּבִיאִים, וְאַחַד מִן הַתּוֹרָה מְשָׁלִים בּוֹ. וְאִם הַשְּׁלִים בְּגִבֵּי - יָצָא. וְאִם פְּסוּק אֶחָד מִן הַתּוֹרָה וְאַחַד מִן הַכְּתוּבִים וְאַחַד מִן הַגְּבִיאִים - יָצָא. אֶפְלוּ אָמַר "וּבְתוֹרָתָךְ יִי אֱלֹהֵינוּ כְּתוּב לֵאמֹר", וְאוֹמֵר פְּסוּק שְׁלֹשׁ וְהַפְּסִיק, וְהַפְּסִיק - שׁוּב אֵינוֹ צָרִיף כְּלוּם.

ט. הַמְּנַהֵג הַפְּשׁוּט בְּסֵדֶר תְּקִיעוֹת שְׁלֹרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּצְבוּר כֵּן הוּא: אַחַר שְׁקוּרְאֵין בַּתּוֹרָה וּמְחִזְרֵין הַסֵּפֶר, יוֹשְׁבֵין כָּל הָעָם, וְאַחַד עוֹמֵד וּמְבַרֵךְ "בְּרַחֵם אֶתְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְשַׁמֵּעַ קוֹל שׁוֹפֵר", וְכָל הָעָם עוֹנִין אָמֵן, וְחֹזֵר וּמְבַרֵךְ שְׁהַחֲנִינוּ, וְכָל הָעָם עוֹנִין אָמֵן, וְתוֹקֵעַ שְׁלֹשִׁים תְּקִיעוֹת שְׁאֲמָרְנוּ מִפְּנֵי הַסֵּפֶק (לעיל, ב-ג) עַל הַסֵּדֶר, וְאוֹמֵר קִדִּישׁ, וְעוֹמְדִין וּמְתַפְּלִין תְּפִלַּת מוֹסֵף. וְאַחַר שְׁגוּמַר שְׁלִיחַ צְבוּר בְּרָכָה רְבִיעִית, שֶׁהִיא 'מְלַכְיֹת', תוֹקֵעַ תְּקִיעָה, שְׁלֹשָׁה שְׁבָרִים, תְּרוּעָה וְתְּקִיעָה פְּעַם אַחַת; וּמְבַרֵךְ בְּרָכָה חֲמִישִׁית, שֶׁהִיא 'זְכֵרוֹנוֹת', וְאַחַר שְׁגוּמָרָה, תוֹקֵעַ תְּקִיעָה, שְׁלֹשָׁה שְׁבָרִים וְתְּקִיעָה; וּמְבַרֵךְ בְּרָכָה שְׁשִׁית, שֶׁהִיא 'שׁוֹפְרוֹת', וְאַחַר שְׁגוּמָרָה, תוֹקֵעַ תְּקִיעָה, תְּרוּעָה וְתְּקִיעָה פְּעַם אַחַת, וְגוֹמֵר הַתְּפִלָּה.

י. זֶה שְׁתוֹקֵעַ כְּשֶׁהֵם יוֹשְׁבִין, הוּא שְׁתוֹקֵעַ עַל סֵדֶר בְּרֻכּוֹת כְּשֶׁהֵן עוֹמְדִין. וְאֵינוֹ מְדַבֵּר בֵּין תְּקִיעוֹת שְׁמִיּוֹשֵׁב לְתְּקִיעוֹת שְׁעַל הַסֵּדֶר; וְאִם סָח בִּיגִיחַן - אֵף עַל פִּי שְׁעֵבֵר, אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבַרֵךְ.

f) Rambam's wording is שופר – לשמוע קול שופר – without the prefixed בית. How does the prefix change the meaning of the ברכה – if at all?